

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

B-dul Primăverii nr. 22, sector 1, București, Tel: 0213143400 int.3000, Email: drparlament@gov.ro

Nr. 7267/2025

Pol legislativ
Către: DOAMNA IOANA BRAN - VOINEA
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ref. la: punctul de vedere al Guvernului aprobat în ședința Guvernului din data
de 8 august 2025

STIMATĂ DOAMNĂ SECRETAR GENERAL,

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/9644
20 25 Luna 09 Ziua 25

Vă transmitem, alăturat, în copie, punctul de vedere al Guvernului referitor la
propunerea legislativă privind educația civică digitală și responsabilitatea online în școli
(Bp. 210/2025, Plx. 266/2025).

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea privind educația civică digitală și responsabilitatea online în școli*, inițiată de domnul deputat POT Sergiu-Lucian Matei împreună cu un grup de parlamentari POT (Bp.210/2025).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare adaptarea sistemului educațional la noile realități tehnologice prin introducerea, ca disciplină obligatorie pentru clasele a V-a - a X-a, a materiei „*Educație civică digitală*”, implicând formarea cadrelor didactice de către Ministerul Educației și Cercetării, precum și participarea elevilor la activități practice, campanii de informare digitală și dezbateri tematice, având ca scop promovarea gândirii critice, a siguranței online, a empatiei digitale și a participării civice în mediul digital.

II. Observații

1. Referitor la propunerea de introducere a disciplinei *Educație civică digitală* în clasele a V-a - a X-a, ca disciplină obligatorie în curriculumul național gimnazial și liceal, în raport cu tematicile asociate acestei discipline, menționăm faptul că acestea pot fi integrate în actualele programe școlare ale disciplinelor din aria curriculară *Om și societate*, începând chiar cu învățământul primar la care regăsim disciplina *Educație civică* (clasele a III-a și a IV-a), la gimnaziu în cadrul disciplinei *Educație socială* (clasele a V-a - a VIII-a), iar în ceea ce privește învățământul liceal, în proiectele planurilor-cadru în care sunt cuprinse disciplinele socio-umane, inclusiv cu recomandarea unor abordări integrate a acestora și prin alte discipline ale altor arii.

Din experiențele anterioare, propunerile de introducere a unor alte discipline obligatorii în *curriculumul* național, față de cele existente, mai ales în condițiile în care acestea implică și un număr semnificativ de ani de studiu, aduc o presiune nejustificată asupra încărcării programului elevilor.

Fără a diminua importanța propunerilor, ținând cont de faptul că majoritatea reprezintă teme care pot fi integrate în *curriculumul* existent, în cadrul disciplinelor deja prevăzute în planurile-cadru, într-o astfel de paradigmă, *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare*, a prevăzut ca o revizuire a curriculumului să includă noi educații/noi teme, astfel art. 88 alin. (10), conține lista acestor teme de actualitate, printre care se regăsesc și teme în relație cu educația civică, siguranța pe internet și securitatea cibernetică.

În contextul precizat, propunerea inițiatorilor va fi valorificată, existând oportunitatea imediată ca, prin noul *curriculum* liceal, prin programele școlare ale disciplinelor din aria curriculară *Om și societate*, în principal, Ministerul Educației și Cercetării, prin Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare, să valorifice temele prevăzute în Art. 2 al inițiativei legislative, iar într-o etapă viitoare, la momentul revizuirii curriculumului pentru învățământul gimnazial, să avem în vedere ca o serie de aspecte să facă obiectul actualizării programei școlare pentru disciplina *Educație socială* și a celei de TIC și informatică, având în vedere dezvoltarea curriculumului cu aportul unor specialiști din domeniu.

2. Potrivit dispozițiilor art. 6 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000*¹, soluțiile pe care le cuprinde propunerea legislativă trebuie să fie temeinic fundamentate, iar instrumentul de prezentare și motivare trebuie să includă motivul emiterii actului normativ, respectiv cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, cu evidențierea elementelor noi, concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare, evaluărilor statistice, referirile la documente de politici publice sau la actul normativ pentru a căror implementare este elaborat respectivul proiect.

Referitor la normele de tehnică legislativă, Curtea Constituțională² a statuat următoarele: „*deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea a constatat că prin reglementarea acestora au fost impuse o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară*”.

În acest context, semnalăm că *Expunerea de motive* nu respectă structura prevăzută de dispozițiile ante-menționate, având în vedere că nu sunt indicate lucrările de cercetare, evaluările statistice, referirile la documente de politici publice și nu sunt indicate consultările derulate în vederea elaborării proiectului de act normativ, organizațiile și specialiștii consultați, precum și activitățile de informare publică.

3. Referitor la formula introductivă, învederăm că, în conformitate cu art. 42 alin. (2) din *Legea nr. 24/2000*, „În cazul legilor formula introductivă este următoarea: „*Parlamentul României adoptă prezenta lege*”, astfel încât era necesară concordanța cu normele de tehnică legislativă.

4. În ceea ce privește elementul structural de bază al părții dispozitive, respectiv articolul, precizăm că, potrivit alin. (3) al art. 47 din

¹ privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare

² A se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 448 din 29 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial nr. 5 din 7 ianuarie 2014

Legea nr. 24/2000: „Articolul se exprimă în textul legii prin abrevierea „art. “. Articolele se numerotează în continuare, în ordinea din text, de la începutul până la sfârșitul actului normativ, cu cifre arabe”.

Apreciem așadar că aceste dispoziții trebuiau respectate la elaborarea propunerii legislative ce face obiectul acestei analize, pentru conformitatea cu rigorile de tehnică legislativă, enunțate mai sus.

5. Potrivit dispozițiilor art. 38 alin. (2) din *Legea nr. 24/2000* „În redactarea actului normativ, de regulă, verbele se utilizează la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective”.

În acest sens, era necesară formularea normelor prevăzute la art. 2 alin. (2), art. 3 alin. (1), art. 4 alin. (1), art. 5, art. 6 în sensul utilizării verbelor la timpul prezent.

6. Precizăm că denumirea actuală a ministerului este „*Ministerul Educației și Cercetării*”, această denumire nefiind încorporată în textul propunerii analizate.

7. Potrivit normelor de tehnică legislativă din cuprinsul art. 8 alin. (2) din *Legea nr. 24/2000*, „*Prin modul de exprimare actul normativ trebuie să asigure dispozițiilor sale un caracter obligatoriu*”. Or, utilizarea unor sintagme de genul „*disciplina poate fi predată de...*” în cuprinsul textului propus pentru alin. (2) de la art. 3 imprimă normei edictate un caracter pur declarativ.

8. Cu titlu general, menționăm faptul că mai multe norme cuprinse în prezenta propunere legislativă sunt lipsite de claritate și coerență, existând riscul unor disfuncționalități. Astfel, arătăm următoarele aspecte:

a). Apreciem că sintagmele utilizate în cuprinsul art. 3: „*cursuri acreditate*”, „*specialiști în domeniu*”, „*formă de pregătire didactică adecvată*”, „*pregătire suplimentară*” au caracter incert prin raportare la standardul impus de prevederile art. 1 alin. (5) din *Constituție*.

De asemenea, precizăm faptul că nu este clar ce „*perioadă de tranziție*” este vizată de text.

Totodată, trebuie menționat că inițiativa legislativă conține o serie de termeni precum „*empatia digitală*”, „*etica digitală*”, „*discurs online*”, „*responsabilitate online*”, „*civism digital*” sau „*conduită digitală*”

adekvată", care nu sunt definiți sau contextualizați în cuprinsul inițiativei legislative.

Termenii sunt utilizați fără referințe explicite la standarde europene sau internaționale în domeniul educației digitale, cum ar fi cadrul DigCompEdu al Comisiei Europene, iar această imprecizie poate genera ambiguități în aplicare și dificultăți majore în evaluare.

De asemenea, inițiativa legislativă încalcă prevederile art. 14 din *Legea nr. 24/2000*, referitoare la unicitatea reglementării în materie.

b). În ceea ce privește textul propus pentru art. 4 alin (1), acesta instituie obligația în sarcina elevilor de a participa „*la proiecte practice, campanii de informare digitală...*”.

Cu privire la aceste aspecte, menționăm că, din modalitatea de reglementare a normei, nu rezultă cu suficientă claritate cum se vor desfășura acestea și cine le va organiza.

În ceea ce privește formularea alin. (2), observăm că nu rezultă cu suficientă claritate ce „*instituții relevante*” sunt vizate pentru colaborare.

Totodată, apare ca incertă sintagma „*educație digitală responsabilă*”, în sensul că nu este clar care sunt criteriile ce sunt luate în considerare pentru a se stabili că o anumită formă de educație digitală este „*responsabilă*”.

c). Și în cuprinsul art. 5 sintagma: „*...precum CERT-RO/DNSC, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Avocatul Poporului...*”, lasă loc echivocului, din aceasta nerezultând concret cu ce instituții va colabora Ministerul Educației și Cercetării.

d). Din modalitatea de reglementare a art. 6 nu rezultă cine stabilește protocoalele pentru prevenirea și raportarea bullying-ului online.

Totodată, nu rezultă cu exactitate cum se stabilesc acestea, care este natura actului juridic ce urmează a fi adoptat, precum și termenul în care acesta va fi adoptat.

De asemenea, în ceea ce privește sesiunile de informare și consiliere la care se face referire în cuprinsul alin. (2), nu rezultă cu suficientă claritate o serie de aspecte, printre care enumerăm: entitatea care le va susține, dacă este necesară o anumită acreditare sau contextul în care vor fi susținute acestea (de exemplu: dacă vor fi incluse în planul disciplinei „*Educație civică digitală*”).

e). Cu privire la termenul de 60 de zile prevăzut de art. 7 alin. (2) nu se menționează momentul de la care acesta începe să curgă, astfel ar fi fost necesară completarea normei.

În concluzie, semnalăm nerespectarea normelor de tehnică legislativă referitoare la conținutul și fundamentarea soluțiilor legislative, precum și la forma de redactare a actelor normative (art. 6 și art. 8 din *Legea nr. 24/2000*), în sensul că propunerea legislativă trebuia să fie formulată clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce, iar totodată, să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, iar, totodată, că legea propusă nu respectă exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, respectiv, nu întrunește condițiile de claritate, precizie, previzibilitate și accesibilitate, fiind contrare dispozițiilor art. 1 alin.(5) din *Constituție*.

Astfel, precizăm că în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a constatat, de principiu, că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat³.

În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului⁴. O lege îndeplinește condițiile calitative impuse atât de *Constituție*, cât și de Convenție, numai dacă norma este enunțată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta, astfel încât, apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă și să își corecteze conduita⁵.

³ A se vedea, spre exemplu, Decizia nr.189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României. Partea I, nr.307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României. Partea I, nr.584 din 17 august 2010, sau Decizia nr.26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României. Partea I, nr 116 din 15 februarie 2012.

⁴ A se vedea, spre exemplu, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza Sissans împotriva României, paragraful 66.

⁵ A se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României. Partea I, nr 53 din 23 ianuarie 2012, și Decizia Curții Constituționale nr 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României. Partea I, nr 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se referă, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 28 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingerge împotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. ED Care Revue împotriva Belgiei, paragraful 59).

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative în forma prezentată.**

Cu stimă,

Ilie-Gavril BOLOJAN

PRIM-MINISTRU

**Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului**